

що мати співала, як малого сповивала, з малим розмовляла", – закликав поет [130].

«Учіться, читайте, і чужому научайтесь, і свого не цурайтесь», – так звертається Тарас Шевченко до нащадків із проханням поважати, шанувати не тільки свої українські народні святині (мову, культуру, традиції, звичаї), а й навчатися в інших народів.

Отже, життя і творчість видатного поета Тараса Шевченка зорієнтовані на виховання національно-патріотичних почуттів, любові до рідної України та її народу.

Література

1. Андрущенко Т. Святеє сонечко загляне / Т. Андрущенко. – Київ : Либідь, 2003. – С. 11–18
2. Савченко О. Літературне читання: підруч. / О. Савченко. – Київ: Освіта, 2013. – 192 с.

Дятло Є. В., здобувач агрономічного факультету

Науковий керівник – **Петрова Т. О.**, канд. філол. наук, доцент
Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва

ТАРАС ШЕВЧЕНКО – МАЙСТЕР ГРАВЮРИ

Тарас Шевченко мав феноменальну природу як людини та митця, обдарування в поетичному слові й образотворчому мистецтві. З особистих свідчень Т. Шевченка, а також з архівних документів відомо, як старанно він навчався малювати спочатку в класах при Товаристві заохочення художників, а потім і в Академії мистецтв. Творчість митця-художника особливо приваблює сучасних науковців, зокрема Д. Антоновича, Л. Владича, Д. Степовика та ін. Попри активні вивчення образотворчої спадщини поета, усе ж таки потребують глибшого дослідження Т. Шевченка як майстра гравюри. Це і визначає актуальність нашого дослідження.

У становленні професійної майстерності Шевченка-художника провідну роль відіграв видатний російський живописець К. Брюллов, який був не лише його вчителем, а й старшим другом. У ранніх графічних і малярських працях українського художника можна відстежити вплив творчої манери К. Брюллова.

Дослідники живописної спадщини Т. Шевченка зазначають, що в його мальовницькому доробку є портрети, жанрові композиції, зображення краєвидів, малюнки на біблійні, історичні й літературні сюжети, книжкові ілюстрації. Але найбільшого визнання за життя він отримав саме за гравюри. Гравюра є однією з найпопулярніших

технік образотворчого мистецтва, здавна вона займає провідне місце серед праць такого типу й донині популярна як масовий та демократичний вид художньої творчості.

В Україні граверство почало активно розвиватися з XVI ст. Великий інтерес до гравюри у Т. Шевченка з'явився ще в роки навчання в Академії мистецтв. Художник розумівся на техніці сталериту, мідьориту й цікавився гальванопластиком. Першою спробою писати в техніці гравюри (гальваноакустики) була ілюстрація до трагедії В. Шекспіра «Король Лір». Варто зазначити, що вже під час перебування на засланні Т. Шевченко не раз писав на сторінках свого «Щоденника», що збирається присвятити себе виключно написанню гравюри.

«Божественне покликання» – саме так він означив це мистецтво [1, с. 9-246]. Митець і справді розумів значення гравюри і її місце в історії розвитку художнього мистецтва. Слід зауважити, що після повернення із заслання до Петербурга майстер почав працювати в напрямі офорта – різновиду гравірування на металі, що дозволяє отримувати відтиски з друкарських форм, які попередньо оброблені кислотами. Т. Шевченко активно втілював у життя свою мрію. Йому допомагали друзі, забезпечивши необхідними інструментами. В. Сошальський подарував настінний годинник, В. Лазаревський – термометр. Також цікавим є той факт, що Т. Шевченко іноді сам вигадував (створював) потрібні інструменти для виконання офорта, наприклад, долітце з різноманітними коліщатками, нарізами тощо. Маючи приладдя, ураховуючи поради Ф. Йордана, а також спираючись на отримані знання зі спеціальної літератури, художник охоче працював. Першими його роботами в новій техніці були власні сюжети на тему життя українських селян – «Дві дівчини» та «Українські дівчата».

Навесні 1859 р. Т. Шевченко в Петербурзі створив у техніці офорта підготовлену в сепії власну композицію «Старець на кладовищі». Митець звертався до творів відомого голландського художника Х. ван Р. Рембрандта: копіював його роботи – «Читець», «Лазар Клап», «Автопортрет із шаблею», щоб краще зрозуміти його манеру виконання. Під час виконання цих гравюр Т. Шевченко поєднував штриховий офорт з акватинтою. Перед останньою поїздкою в Україну, він виставив свої перші гравюри в Академії і звернувся до ради установи з проханням «удостоїти звання

Академіка, якщо мої роботи виявляться задовільними або дати програму для отримання цього звання» [2, с.228].

Так, за представлені 1859 р. на академічній виставці офорти «Притча про робітників на винограднику» та «Приятелі», а також 1860 р. на засіданні Ради Імператорської Академії було ухвалено визнати Т. Шевченка Академіком гравюри. Також відомо, що Т. Шевченко користувався книгою «Способ гравірування крепкою водкою» (1805 р.). Вона була в його бібліотеці. Багато робіт митця-гравера на сьогодні зберігаються навіть за кордоном.

Отже, Т. Шевченко є багатогранною геніальною особистістю, майстром гравюри. Його творча й технічна винахідливість, сміливі технічні комбінації викликають захоплення навіть сьогодні. Невпинний інтерес до мистецької спадщини Шевченка-художника засвідчує відстеження витоків українського гравіювання, а насамперед відродження національної художньої спадщини.

Література

1. Повне видання творів Тараса Шевченка. – Чикаго: Видавництво Миколи Денисюка, 1960. – Т. 9.
2. Тарас Шевченко. Зібрання творів: У 6 т. – Київ, 2003. – Т. 6. – С. 228.

Євсюков О. Ф., канд. пед. наук, доцент

Харківський національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва

АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ У ТВОРЧІЙ СПАДЩИНІ Т. Г. ШЕВЧЕНКА

Особистість як суб'єктивна основа соціалізації набуває свою індивідуальну визначеність лише завдяки комбінаціям культури в які вона включена. Суспільство залежно від політичних та економічних норм існування може пригнічувати та підсилювати розквіт особистості. А соціальне становлення особистості відбувається в ході її соціального виховання.

Безумовно пріоритет у соціальному вихованні належить родині, де людина проходить первинну і головну соціалізації. У рамках же інших суспільних структур відбувається подальша соціалізація. Сім'я розглядається не як допоміжний інститут, потрібний для збереження та відтворення існуючих в державі структур і відносин, а як головна умова реалізації задатків і здібностей людини, найважливіший